

Ministerie van Economische Zaken (Cluster Secretaris-Generaal)
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
11 mei 2016

Onderwerp
Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie

Geachte heer/mevrouw,

Op 14 april heeft u een internetconsultatie gepubliceerd over het Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie, verder te noemen het Wetsvoorstel. VOEG waardeert de gelegenheid om te reageren op het voorstel.

Wij zijn blij met de voortvarendheid waarmee u een aantal belangrijke knelpunten in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, die het bereiken van een betrouwbare, betaalbare en veilige CO₂-arme energievoorziening in 2050 in de weg staan, oppakt. VOEG is géén ondertekenaar van het Energieakkoord voor Duurzame Groei. VOEG is wel een bundeling van onafhankelijke en zelfstandige partijen die streven naar een vrije markt waar innovatie en transparantie leiden tot een duurzame energie markt. VOEG en haar leden hebben ook als ambitie om in 2050 een CO₂-arme energievoorziening gerealiseerd te hebben en zijn daarbij vooruitstrevender dan de gevestigde partijen.

Ten einde de uitdagingen van de energietransitie te faciliteren én te accommoderen is het noodzakelijk, dat de huidige wet- en regelgeving wordt aangepast. Wij onderschrijven uw standpunt, dat daarbij een duidelijke taakafbakening en rolverdeling tussen netbeheerders, netwerkbedrijven en marktpartijen essentieel is. Onduidelijkheid over de rollen en taken van de netbeheerder en de netwerkbedrijven zal nieuwe en betere ontwikkelingen afremmen. Een trend die wij al geruime tijd waarnemen. Heldere afbakeningen geeft eenieder de ruimte om nieuwe producten en diensten ten behoeve van de transitie te ontwikkelen. Een gelijk en duidelijk speelveld zal de energietransitie versnellen.

VOEG is van mening, dat het aan de markt is om de producten en diensten ten behoeve van de transitie naar een duurzaam energie voorziening te realiseren en ondersteunende diensten aan te bieden. Het is aan de netbeheerders om de transitie technisch en, voor Nederland, zo kosten efficiënt mogelijk te faciliteren. Om de ambities uit het Energieakkoord te realiseren, investeren de leden van VOEG in innovatieve producten en diensten zonder gehinderd te worden door bestaande systemen en ideeën. Dat kan alleen maar indien het energie netwerk open, transparant en eenduidig beschikbaar is.

Onze leden investeren onder zeer moeizame economische omstandigheden. Zo zijn de financiële risico's bij het investeren in duurzame projecten aanzienlijk en lopen ze commerciële risico's bij het ontwikkelen van producten en diensten voor de zich ontwikkelende markt ten behoeve van besparing en duurzame decentrale energieoplossingen. Onze leden hebben niet de luxe van een grote bestaande achterban (en in het geval van de netbeheerders een monopolie) en systeem. Onze leden worden ook niet gehinderd door bestaande systemen of politieke belangen.

Iedere betreding van de markt door een netbeheerder is per definitie een beperking van de omvang van de markt op waarbij de betreffende netbeheerder gebruik kan maken van financieringen op basis van haar bestaande netwerk. Iets wat tegen het streven naar splitsing van netwerkbedrijven van leveranciers is en als zeer onrechtvaardig ervaren wordt. Aangezien netwerkbedrijven nieuwe producten en diensten soms onder of net boven de kostprijs op de markt brengen en de financiering hiervan direct dan wel indirect uit de gereguleerde nettarieven van de netbeheerder halen is er sprake van een ongelijk speelveld. Dit is al langere tijd voor veel leden van VOEG een spreekwoordelijke doorn in het oog.

Naast de hierboven genoemde oneerlijke concurrentie en marktverstoring betaalt de consument ongemerkt mee aan de eventueel verlieslatende commerciële activiteiten van de netbeheerders en netwerkbedrijven. De onafhankelijkheid van netbeheerders en netwerkbedrijven komt hiermee in het geding, evenals de doorbelasting van de werkelijke 'netbeheerkosten'.

Uitgangspunt is, dat de ontwikkeling van het commerciële gedeelte van de energietransitie, via de markt loopt. Om de zich ontwikkelende markt voor energiediensten ten behoeve van besparing en duurzame decentrale energieoplossingen te bevorderen, is het noodzakelijk om dit uitgangspunt te handhaven. Mocht een ontwikkeling aantoonbaar onvoldoende plaatsvinden én een netbeheerder is van mening dat deze toch ontwikkeld dient te worden dan moet er altijd een samenwerking met een commercieel bedrijf gezocht worden d.m.v. van een aanbestedingsprocedure.

Mocht uit de aanbesteding volgen dat er geen samenwerking mogelijk is dan kan er toegekend worden na een onafhankelijke toets of er daadwerkelijk geen mogelijkheid tot samenwerking is met een commerciële partij.

De markt heeft geen baat bij het toestaan van marktactiviteiten binnen het domein van de leverancier aan de netbeheerder. Netbeheerders beschikken op grond van hun wettelijke taken en hun daaruit voortvloeiende monopolie positie over essentiële informatie en goedkoop kapitaal. Deze informatie dient om de markt te faciliteren, niet om zelf te gebruiken. Daarnaast beschikken netbeheerders niet over commerciële prikkels, kenmerk van een monopolist. Ter voorkoming van een inbreuk op het level playing field en ter voorkoming van oneerlijke bevoordeling dienen netbeheerders zich derhalve te onthouden van de uitvoering of bevordering van commerciële activiteiten. Dit zijn lessen uit het verleden die nu geïmplementeerd moeten worden.

In het huidige artikel 17 lid 1 Elektriciteitswet 1998 staat dat duidelijk verwoord: "Het is een netbeheerder, niet zijnde de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet of een rechtspersoon, waarin de netbeheerder een deelneming heeft als bedoeld in artikel 24c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, niet toegestaan goederen of diensten waarmee zij in concurrentie treden te leveren." Met andere woorden, een netbeheerder mag geen diensten aanbieden, waarmee hij in concurrentie met anderen treedt. Het is derhalve aan netbeheerders om iedere schijn van belangenverstremgeling actief tegen te gaan. In de geest van de wet wordt VEOG's inzien hier ook het verbod op de bekende holdingconstructie mee bedoeld (waarbij de netbeheerder onderdeel van een holding maakt en de holding een dochterbedrijf naast de netbeheerder opricht).

Wij zien in het voorliggende wetsvoorstel een goede aanzet voor de faciliterende rol van netbeheerders en voor een duidelijke taakafbakening van zowel de netbeheerder als het

netwerkbedrijf. VOEG pleit voor nog meer duidelijkheid en afbakening zodat er geen discussies kunnen ontstaan over wat monopolisten wel en niet mogen. Een transitie naar een duurzame, efficiënte en betrouwbare energievoorziening in een vrije markt heeft duidelijkheid en transparantie nodig, niet meer marktpartijen.

Bij vele artikelen staat dat nadere regels bij AMvB gesteld kunnen worden. In gevallen voortkomend uit dit voorstel zijn nadere regels echter noodzakelijk. Naar onze mening, zou er daarom moeten staan: 'Bij AMvB worden nadere regels gesteld'. Het derde Pakket schrijft bijvoorbeeld de criteria voor onafhankelijkheid van de systeembeheerder dwingend voor. Deze criteria moeten in de wet opgenomen worden, aangezien wij van oordeel zijn dat deze criteria op democratische en dus transparante wijze door de wetgever vastgesteld dienen te worden.

Wij zijn uiteraard beschikbaar voor nadere toelichting op en het beantwoorden van vragen naar aanleiding van deze reactie op de consultatie.

Uw berichten zien wij met belangstelling tegemoet.
Hoogachtend,

Richard van Ravenstein
Voorzitter